

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 201/08-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti T., spol. s r. o., B., právne zastúpenej advokátom JUDr. J. V., P., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 46 Cbi 68/2002 a jeho rozsudkom z 23. mája 2007 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 210/2007 a jeho rozsudkom zo 17. januára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti T., spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. apríla 2008 doručená sťažnosť spoločnosti T., spol. s r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 46 Cbi 68/2002 a jeho rozsudkom z 23. mája 2007 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 210/2007 a jeho rozsudkom zo 17. januára 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 46 Cbi 69/2002 sa navrhovateľ Ing. E. Č. ako správca konkurznej podstaty úpadcu spoločnosti V., s. r. o., P. (ďalej len „úpadca“), návrhom podaným 6. júna 2002 domáhal proti sťažovateľke vydania veci do konkurznej podstaty úpadcu so 17,6 %-ným úrokom z omeškania. O tomto návrhu rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 46 Cbi 68/02-114 z 23. mája 2007 tak, že uložil sťažovateľke povinnosť vydať do konkurznej podstaty úpadcu požadovanú vec. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Obo 210/2007 zo 17. januára 2008 rozhodol tak, že rozsudok krajského súdu v znení doplňujúceho rozsudku č. k. 46 Cbi 68/02-117 z 29. mája 2007 a opravného uznesenia č. k. 46 Cbi 68/02-118 z 29. mája 2007 potvrdil.

Podľa názoru sťažovateľky tak krajský súd, ako aj najvyšší súd svojimi postupmi a rozhodnutiami porušili základné práva sťažovateľky, ktoré jej zaručuje čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, čo odôvodňuje takto:

„Za porušenie našich práv považujeme nesprávne posúdenie sporu a vylúčenie aplikovania § 457 Občianskeho zákonníka, ktorý sa podľa nášho názoru nesporne vzťahuje na predmetný spor, čím došlo k porušeniu uvedeného článku Ústavy i § 1 O. s. p., podľa ktorého má postup súdov zabezpečiť spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. (...)

Dňa 15. 08. 2001 sme uzavreli kúpnopredajnú zmluvu, na základe ktorej sme od predávajúceho V., s. r. o. P. kúpili navíjačku cievok W. za dohodnutú kúpnu cenu Sk 184.500,- vrátane DPH, ktorú sme riadne zaplatili v hotovosti (...).

Listom zo dňa 13. 12. 2001, ktorý nám bol doručený dňa 17. 12. 2001 (...) nás Ing. E. Č., správca konkurznej podstaty úpadcu V. s. r. o. P. vyzval k vráteniu vyššie uvedeného stroja.

Na uvedený list sme reagovali listami zo dňa 16. 05. a 28. 05. 2002 (...), v ktorých sme poukazovali na skutočnosť, že my sme v žiadnom prípade nemohli vedieť o tom, že spoločnosť V. je v konkurze, Ing. L. D. sme z predchádzajúcej spolupráce poznali ako konateľa uvedenej spoločnosti, takže sme nemali žiaden dôvod skúmať, či je oprávnený konať za spoločnosť, navrhli sme Ing. Č., aby dodatočne dal súhlas ku kúpnej zmluve alebo nám vrátil kúpnu cenu a súčasne sme uplatnili aj zádržné právo na stroj podľa § 151s a nasl. Občianskeho zákonníka do doby vrátenia kúpnej ceny.

Ing. Č. nám odpovedal listom zo dňa 21. 05. 2002 (...) a následne podal žalobu na vydanie veci (...).

V konaní sme riadne preukázali zaplatenie kúpnej ceny, ktorá bola riadne zaevidovaná v účtovníctve úpadcu, čo bolo potvrdené aj preverovaním polície (...).

Po celú dobu konania sme deklarovali ochotu vrátiť stroj, avšak za dodržania zákona a to § 457 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého treba predmet sporu posudzovať.

Prvostupňový súd našu obranu neakceptoval a rozsudkom zo dňa 23. 05. 2007 sp. zn. 46 Cbi 68/02-114 (...) nás zaviazal vydať stroj do konkurznej podstaty úpadcu a zaplatiť navrhovateľovi trovy konania.

Proti rozsudku sme dňa 22. 06. 2007 podali odvolanie (...), v ktorom opätovne poukazujeme na § 457 i na príslušnú judikatúru v tomto smere.

Rozsudkom Najvyššieho súdu SR zo dňa 17. 01. 2008 sp. zn. 3 Obo 210/2007 (...), ktorý nám bol doručený dňa 22. 02. 2008 bol rozsudok prvého stupňa potvrdený a navrhovateľovi náhrada trov odvolacieho konania nebola priznaná.

Z uvedeného napadnutých rozsudkov je zrejmé, že súdy konštatujú, že právna úprava konkurzu vylučuje použitie ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka v danom prípade, avšak toto svoje tvrdenie ničím neodôvodňujú a nepoukazujú na konkrétne ustanovenie zákona, ktoré by ich postup, resp. názor potvrdzovalo.

Problematiku bezdôvodného obohatenia upravuje Občiansky zákonník v § 451 až 459, pričom nie je možné pri posudzovaní bezdôvodného obohatenia postupovať len podľa niektorých ustanovení, teda napr. § 451 ods. 1, 2 a nebrať do úvahy § 457, ktorý je neodmysliteľnou súčasťou právnej úpravy bezdôvodného obohatenia.

Najvyšší súd vo svojom rozsudku súčasne nepriznal úspešnému navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní s poukazom na § 8 vyhl. č. 493/1991 Zb., avšak

ponechal nezmenené rozhodnutie prvostupňového súdu, ktorý z toho istého titulu trov konania úspešnému navrhovateľovi priznal, hoci tak urobiť nemal.

Došlo tu teda k porušeniu našich práv na spravodlivé rozhodnutie veci, boli sme v rozpore s § 457 Občianskeho zákonníka zaviazaní vrátiť navrhovateľovi stroj bez vrátenia kúpnej ceny, ktorú sme zaň zaplatili a tiež sme boli zaviazaní v rozpore so zákonom k zaplateniu trov konania. (...)“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Právo sťažovateľa T., spol. s r. o., B. (...) na spravodlivé rozhodnutie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod č. 46 Cbi 68/02 a na Najvyššom súde SR v Bratislave pod č. 3 Obo 210/2007 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. 46 Cbi 68/02 - 114 zo dňa 23. 05. 2007 a rozsudok Najvyššieho súdu SR v Bratislave č. 3 Obo 210/2007 zo dňa 17. 01. 2008 sa zrušujú a Krajskému súde v Bratislave sa prikazuje vo veci ďalej konať a rozhodnúť bez zbytočných prieťahov. Odkladá sa vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí.

3. Krajský súd v Bratislave a Najvyšší súd SR v Bratislave sú povinní nahradiť sťažovateľovi trov právneho zastúpenia v sume Sk 14.680,- (...) k rukám advokáta JUDr. J. V. (...) do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Sťažovateľovi sa priznáva suma Sk 250.000,- z titulu primeraného finančného zadosťučinenia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

V prvom rade je potrebné poznamenať, že ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ, súc zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, domáha v petite svojej sťažnosti. Tvrdenia o porušení iných článkov ústavy uvedené mimo petitu ústavný súd pokladá za súčasť odôvodnenia, ktoré nemôže doplniť petit (III. ÚS 235/05).

Predmetom sťažnosti je teda namietané porušenie základných práv zaručených v čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 46 Cbi 68/02 a jeho rozsudkom z 23. mája 2007 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 210/2007 a jeho rozsudkom zo 17. januára 2008.

**K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy
postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 46 Cbi 68/02 a jeho
rozsudkom z 23. mája 2007**

Pokiaľ sťažovateľka namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy postupom krajského súdu a jeho rozsudkom sp. zn. 46 Cbi 68/02 z 23. mája 2007 ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy („...ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.“) nie je príslušný na preskúmanie napadnutého postupu a rozhodnutia krajského súdu, pretože sťažovateľka mala k dispozícii účinný opravný prostriedok - odvolanie, ktorý jej zákon účinne poskytuje na ochranu základných práv, porušenie ktorých sťažnosťou pred ústavným súdom namietala, a na použitie ktorého bola oprávnená podľa osobitných predpisov (v tomto prípade Občianskeho súdneho poriadku). Sťažovateľka tento opravný prostriedok napokon aj využila, na základe čoho bolo povinnosťou najvyššieho (ako odvolacieho) súdu poskytnúť sťažovateľke ochranu ňou označeného základného práva, k porušeniu ktorého malo dôjsť postupom a rozhodnutím prvostupňového súdu.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok jeho právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 210/2007 a jeho rozsudkom zo 17. januára 2008

Sťažovateľka v sťažnosti pred ústavným súdom namieta, že k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 210/2007 a jeho rozsudkom zo 17. januára 2008 došlo tým, že najvyšší súd (rovnako ako krajský súd) nesprávne v jej právnej veci vylúčil aplikáciu § 457 Občianskeho zákonníka s tým, že jeho použitie vylučuje právna úprava konkurzného konania, avšak bez toho, aby toto svoje tvrdenie najvyšší súd odôvodnil a poukázal na konkrétne ustanovenia zákona. K porušeniu označeného základného práva malo dôjsť aj tým, že *„Najvyšší súd vo svojom rozsudku (...) nepriznal úspešnému navrhovateľovi trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní s poukazom na § 8 vyhlášky č. 493/1991 Zb. (ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov, pozn.), avšak ponechal nezmenené rozhodnutie prvostupňového súdu, ktorý z tohto istého titulu trovy konania úspešnému navrhovateľovi priznal, hoci tak urobiť nemal“*.

Ako vyplýva z doterajšej judikatúry úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či sú, alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, porušenie ktorých sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Z odôvodnenia odvolania sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu vyplýva:

„Rozhodnutie súdu považujeme za nesprávne, pretože súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym právnym záverom - § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p.

V prvom rade musíme poukázať na skutočnosť, že je nesporné a to v podstate aj medzi účastníkmi sporu, že podľa § 9c zákona o konkurze a vyrovnaní môže dlžník nakladať s majetkom ide so súhlasom predbežného správcu, inak je jeho právny úkon neplatný.

Súd ďalej postupuje správne podľa Občianskeho zákonníka, kde poukazuje na § 451 ods. 2 i na § 458, avšak z nám neznámych dôvodov opomína § 457, ktorý je pre posúdenie daného stavu z hľadiska práva absolútne podstatný a nemožno ho vynechať, lebo práve toto ustanovenie rieši situáciu ak je zmluva neplatná.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal, avšak podľa rozhodnutia súdu má vrátiť plnenie len odporca a navrhovateľ nie, čo je podľa nášho názoru v rozpore s citovaným ustanovením.

Napadnutý rozsudok v tomto smere žiadne odôvodnenie fakticky neobsahuje, lebo ako sme už uviedli, súd § 457 Občianskeho zákonníka pri svojom rozhodovaní vôbec nebral do úvahy, hoci sa toto ustanovenie výlučne vzťahuje práve na daný prípad a je pre jeho správne posúdenie prvotné a zásadné.

K tomuto zdôrazňujeme, že za stroj - navíjačka cievok W., sme spoločnosti, V. s. r. o. P. riadne zaplatili sumu SK 184.500,- vrátane DPH, čo bolo v konaní nesporne preukázané

a to i výsledkami konania vedeného orgánmi činnými v trestnom konaní, teda súd ak rozhodol o povinnosti odporcu vrátiť stroj, mal súčasne podľa § 457 Občianskeho zákonníka rozhodnúť o povinnosti navrhovateľa vrátiť odporcovi zaplatenú kúpnu cenu Sk 184.500,-. (...)

Od začiatku, teda už od výzvy navrhovateľa, aby sme stroj vrátili, sme to boli ochotní urobiť, samozrejme za podmienky, že nám bude vrátená kúpna cena, ktorú sme za stroj riadne zaplatili.

Navrhovali sme ešte optimálnejšie riešenie, aby predmetný právny úkon dodatočne navrhovateľ konvalidoval, teda dal súhlas ku kúpnej zmluve, na základe ktorej sme sa stali vlastníkom stroja, pričom sme poukazovali na skutočnosť, že stroj nemá cenu, ktorú sme zaň zaplatili, ide o špeciálne zariadenie, ktoré je za uvedenú sumu nepredajné.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že ak by súd bol rozhodol v súlade so zákonom, teda s § 457 Občianskeho zákonníka, tak že sme povinní vydať navrhovateľovi stroj a navrhovateľ je povinný nám vrátiť jeho kúpnu cenu Sk 184.500,-, išlo by o zbytočný spor zavinený navrhovateľom, lebo ako sme vyššie uviedli toto riešenie sme navrhovali a teda nebolo potrebné vec riešiť súdnou cestou, teda súd nemal dôvod priznať navrhovateľovi trovy konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p., ale naopak súd mal zaviazať navrhovateľa k zaplateniu trov konania odporcovi podľa § 142 ods. 2, 143 a 147 ods. 1 O. s. p. (...)

Na základe uvedených dôvodov navrhujeme, aby odvolací súd prvostupňový rozsudok v napadnutej časti zmenil podľa § 220 O. s. p. tak, že uloží odporcovi vydať navrhovateľovi navíjačku cievok W. v. č. 0210501 do troch dní potom, čo navrhovateľ vráti odporcovi Sk 184.500,-, trovy konania navrhovateľovi nepriznal a zaviazal navrhovateľa k náhrade trov prvostupňového konania Sk 69.802,90 a odvolacieho konania odporcovi k rukám advokáta JUDr. J. V..“

Najvyšší súd o odvolaní sťažovateľky rozhodol tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v znení doplňujúceho rozsudku a opravného uznesenia v napadnutej časti potvrdil a navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, čo odôvodnil takto:

„Proti rozsudku v časti, v ktorej návrhu bolo vyhovené, sa odvolal odporca a žiadal jeho zmenu. Považuje rozhodnutie súdu prvého stupňa za nesprávne, pretože na základe

vykonaných dôkazov súd dospel k nesprávnym právnym záverom. Odporca neplatnosť právneho úkonu nerozporuje, namieta však, že súd pri vyhovení návrhu opomenul aplikovať ust. § 457 Obč. zák., ktoré ustanovenie sa výlučne vzťahuje na daný prípad a je pre jeho správne posúdenie prvotné a zásadné. Je toho názoru, že zaplatenie kúpnej ceny v konaní preukázal, a preto súd prvého stupňa pri rozhodnutí o povinnosti vydania stroja mal súčasne rozhodnúť i o povinnosti navrhovateľa vrátiť odporcovi zaplatenú kúpnu cenu, v ktorom smere poukázal na platnú a jednoznačnú súdnu prax. Tvrdí, že od počiatku bol ochotný vrátiť požadovaný stroj, ktorého vrátenie podmieňoval vrátením kúpnej ceny, z ktorého dôvodu považuje spor za zbytočne vyvolaný, pre ktorú skutočnosť by mal trovy konania hradiť navrhovateľ. Navrhuje preto rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti zmeniť tak, aby súd uložil odporcovi vydať stroj do troch dní po tom, čo navrhovateľ vráti odporcovi Sk 184 500,-.

Navrhovateľ vo svojom stanovisku k odvolaniu uviedol, že odporca neberie do úvahy skutočnosť, že na majetok úpadcu bol vyhlásený konkurz, a preto použitie niektorých ustanovení právnych predpisov je vylúčené. Medzi takéto ustanovenia v konkurze možno podľa názoru navrhovateľa zaradiť aj ustanovenie § 457 Obč. zák., ktorého uplatnenie v tomto prípade je potrebné vykladať v kontexte zákona o konkurze a vyrovnaní. Vychádzajúc z uvedeného je neaplikovateľná aj odporcom v odvolaní tvrdená judikatúra. Odporca si môže svoju pohľadávku z titulu kúpnej ceny prihlásiť do konkurzu. Na podporu svojho tvrdenia poukázal na ust. § 66e ods. 2 ZKV, Navrhuje preto napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejedal vec podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O. s. p.. Po preskúmaní rozsudku v napadnutej časti, v medziach dôvodov odvolania, dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporcovi povinnosť vydať do konkurznej podstaty úpadcu V., s.r.o., P., navijačku cievok W., v. č. 0210501. Vychádzal pritom z právnej skutočnosti, že kúpna zmluva, ktorou odporca uvedenú vec nadobudol od terajšieho úpadcu, je neplatná, a preto je túto povinný do konkurznej podstaty vydať z titulu bezdôvodného obohatenia. Konštatoval tiež, že odporca je oprávnený prihlásiť svoju pohľadávku - zaplatenú kúpnu cenu - u správcu konkurznej podstaty, ako pohľadávku proti podstate.

Odporca v odvolaní proti tomuto rozsudku zistenú neplatnosť právneho úkonu v zásade nerozporuje, namieta však, že súd prvého stupňa pochybil, keď pri vyhovení návrhu v časti vydania veci do konkurznej podstaty, neaplikoval ust. § 457 Obč. zák., a teda neuložil navrhovateľovi proti vydaniu veci do konkurznej podstaty vrátiť odporcovi zaplatenú kúpnu cenu.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky súd prvého stupňa v danom prípade úplne zistil skutkový stav veci a vyvodil z neho i správny právny záver.

Ako vyplýva z ust. § 6 ods. 2 zák. č. 328/1991 Zb., ktorým sa tento konkurz spravuje, do konkurznej podstaty patria okrem iného veci, ktoré patrili dlžníkovi v deň vyhlásenia konkurzu.

Z obsahu spisu nesporne vyplýva, že pred vyhlásením konkurzu na majetok terajšieho úpadcu V., s. r. o., P., uzavrela táto spoločnosť s odporcom kúpnu zmluvu z 15. 8. 2001, predmetom ktorej bol predaj navíjačky cievok W. za dohodnutú kúpnu cenu Sk 150 000,- s 23% DPH.

Nesporne bolo tiež zistené, že uvedená zmluva bola uzavretá terajším úpadcom bez súhlasu, v konkurznom konaní ustanoveného, predbežného správcu v rozpore súst. § 9c zák. č. 328/1991 Zb., z ktorého dôvodu súd prvého stupňa správne konštatoval, že tento právny úkon je neplatný.

Keďže ide o absolútnu neplatnosť právneho úkonu, táto pôsobí od počiatku, čo znamená, že uvedeným právnym úkonom nedošlo k zmene vlastníctva k veci, ktorá bola predmetom kúpy, z ktorého dôvodu táto v čase vyhlásenia konkurzu patrila terajšiemu úpadcovi, a teda patrí i do konkurznej podstaty.

Súd prvého stupňa preto rozhodol v súlade s právnym predpisom, keď odporcovi uložil uvedenú vec vydať do konkurznej podstaty.

Za správny považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky i postup súdu prvého stupňa vtom, že pri rozhodnutí o vydaní veci do konkurznej podstaty neprihliadol k odporcom namietanému ust. § 457 Obč. zák. a tohto odkázal na oprávnenie uplatniť pohľadávku, ktorá mu vznikla z neplatného právneho úkonu, u správcu konkurznej podstaty ako pohľadávku proti podstate.

Takýto postup vyplýva jednoznačne zo zákona o konkurze a vyrovnaní a výlučne ním upraveného spôsobu, za akých podmienok a kedy môžu byť pohľadávky veriteľov v konkurze

*uspokojené a ktorá právna úprava vylučuje použitie ust. § 457 Obč. zák. v danom prípade.
(...)*

O trovách odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 O. s. p. tak, že v odvolacom konaní úspešnému navrhovateľovi ich náhradu nepriznal, nakoľko, ako vyplýva z navrhovateľom dodatočne predloženého vyčíslenia uplatnených trov odvolacieho konania, navrhovateľ tieto vyčíslil len ako trovy právneho zastúpenia. Vzhľadom na to, že účastníkom konania na strane navrhovateľa je správca konkurznej podstaty, ktorému s poukazom na ust. § 8 vyhl. č. 493/1991 Zb. za vedenie sporov neprislúcha právo na odmenu podľa osobitných predpisov, nemožno preto ním vyčíslené trovy konania považovať za vynaložené účelne.“

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia najvyšší súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu potvrdil. Je nepochybné, že najvyšší súd sa zaoberal podstatným argumentom sťažovateľky, ktorým odôvodnila odvolanie proti rozsudku krajského súdu (použitie, resp. nepoužitie § 457 Občianskeho zákonníka pri rozhodovaní v právnej veci sťažovateľky), a zdôvodnil prečo neprichádzal do úvahy sťažovateľkou navrhovaný postup v jej právnej veci.

Vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že najvyšší súd napriek tomu, že sám trovy odvolacieho konania navrhovateľovi nepriznal (vzhľadom na relevantnú právnu úpravu - § 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 493/1991 Zb., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov), ponechal nezmenené rozhodnutie krajského súdu o povinnosti sťažovateľky nahradiť navrhovateľovi trovy prvostupňového konania v „rozpore so zákonom“, ústavný súd poznamenáva, že „nezákonnosť“ rozhodnutia o trovách konania v tomto zmysle v rámci svojho odvolania proti rozsudku krajského súdu nenamietala, pritom nič nebránilo tomu, aby tak urobila. Sťažovateľka navyše už v tom čase bola zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, ako osobou znalou práva, preto bolo na jej rozhodnutí, aby sa riadnym opravným prostriedkom domáhala nápravy prípadného nesprávneho rozhodnutia o trovách konania.

Sťažovateľka v odvolaní požadovala zmenu rozhodnutia o trovách prvostupňového konania, avšak iba v súvislosti s prípadnou zmenou rozhodnutia v merite veci odvolacím súdom.

V zmysle ustanovenia § 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný. Aj s prihliadnutím na uvedené ustanovenie je ústavný súd toho názoru, že k porušeniu označeného základného práva by mohlo postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu ako odvolacieho súdu dôjsť až v takom prípade, ak by tento súd, napriek odvolaním napadnutej nesprávnosti rozhodnutia o trovách prvostupňového konania, odoprel v tejto záležitosti poskytnúť sťažovateľke súdnu ochranu, t. j. ak by najvyšší súd odmietol o tejto otázke konať a rozhodovať.

V každom prípade postup najvyššieho súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda najvyšší súd v danom prípade neporušil označené základné právo sťažovateľky. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným.

V konečnom dôsledku ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci najvyššieho súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, mohol by nahradiť napadnutý právny názor najvyššieho súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad najvyšším súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

**K namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy
postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 46 Cbi 68/02 a postupom
najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 210/2007**

Z petitu sťažnosti podanej ústavnému súdu vyplýva požiadavka sťažovateľky vysloviť aj porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ku ktorému malo dôjsť v označených konaniach krajského súdu a najvyššieho súdu. Napriek tomu, že z odôvodnenia sťažnosti nevyplýva žiadna konkrétna argumentácia na podporu vyslovenia takéhoto záveru okrem skutočnosti, ktorá nasvedčuje neprimeranú dĺžku trvania konania (konanie na krajskom súde začalo v roku 2002), ústavný súd pristúpil k posúdeniu možného porušenia aj tohto základného práva sťažovateľky všeobecnými súdmi.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedených práv sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už všeobecný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Zo sťažnosti (jej petitu) vyplýva, že k namietanému porušeniu označeného práva sťažovateľky malo dôjsť postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 46 Cbi 68/02 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obo 210/2007.

Podľa zistenia ústavného súdu napadnuté konania boli právoplatne skončené 22. januára 2008 nadobudnutím právoplatnosti rozsudku krajského súdu z 23. mája 2007 v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu zo 17. januára 2008.

Podľa svojej ustálenej judikatúry (m. m. II. ÚS 32/00, III. ÚS 116/01, I. ÚS 116/02, IV. ÚS 61/03, III. ÚS 109/03, IV. ÚS 168/04) poskytuje ústavný súd ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, keď v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označeným orgánom verejnej moci (v tomto prípade všeobecnými súdmi) ešte môže trvať. Preto ak pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd zistí, že konanie, v ktorom sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy, bolo právoplatne skončené ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu, a teda k porušovaniu označeného základného práva už nemôže dochádzať, sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pritom z toho, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza fyzická osoba alebo právnická osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci, ktorý (účel) sa spravidla dosiahne právoplatným rozhodnutím (I. ÚS 167/03).

Vzhľadom na odstránenie stavu právnej neistoty sťažovateľky právoplatným skončením predmetných konaní v čase podania sťažnosti už k porušovaniu jej označeného práva nemohlo dochádzať.

Tento stav viedol ústavný súd so zreteľom na podstatu a účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov k záveru, že sťažnosť podaná proti obom všeobecným súdom je zjavne neopodstatnená, preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní z tohto dôvodu odmietol (podobne napr. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 1/05, II. ÚS 24/06).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd o ďalších nárokoch sťažovateľky uplatnených v návrhu na rozhodnutie vo veci samej (petite sťažnosti) nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. apríla 2008